

B.Ed. (Sem.-II) Examination

PE-2

Education and Contemporary India

Time : 3 Hours]

April-2017

[Max. Marks : 70

- ૧ (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો : ૮
- (૧) અર્વાચીન શિક્ષણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
- (૨) સમકાલીન ભારતીય સમાજની ધર્મ આધારિત સમસ્યાઓ અને ઉપાયો જણાવો.
- (૩) કેળવણીનો સંકુચિત અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
- (બ) નીચેના બેમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો : ૬
- (૧) રાષ્ટ્રીય એક્તાનો અર્થ જણાવો અને રાષ્ટ્રીય એક્તા આડેનાં અવરોધક બળો જણાવો.
- (૨) કેળવણીની વ્યાખ્યા આપી કેળવણીનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- ૨ (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો : ૮
- (૧) ભારતીય નાગરિકના મૂળભૂત હક્કો સમજાવો.
- (૨) લોકશાહી મૂલ્યોની કેળવણીનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- (૩) ભારતીય બંધારણના આમુખનું મહત્ત્વ જણાવો.
- (બ) નીચેના બેમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો : ૬
- (૧) મૂલ્યની સંકલ્પના સમજાવો. મૂલ્ય શિક્ષણની સહ અભ્યાસ-પ્રવૃત્તિઓ લખો.
- (૨) હક્ક અને ફરજોની જાગૃતિના સંદર્ભમાં શિક્ષકની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
- ૩ (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો : ૮
- (૧) શિક્ષક-વ્યવસાય અંગે રામમૂર્તિ કમિટિની ભલામણો જણાવો.
- (૨) અનુસૂચિત જનજાતિના લોકોની શૈક્ષણિક સમસ્યાઓ જણાવો.
- (૩) કોઠારી કમિશન દ્વારા સૂચિત ત્રિ-ભાષા ફોર્મ્યૂલા સમજાવો.
- (બ) નીચેના બેમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો : ૬
- (૧) રામમૂર્તિ કમિટિની ઇન્ટર્નશીપ તાલીમ યોજના સમજાવો.
- (૨) વંચિતોનો અર્થ આપો. વંચિતોની આર્થિક સમસ્યાઓ જણાવો.
- ૪ (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો : ૮
- (૧) બીઆઈએસએજી ના હેતુઓ જણાવો
- (૨) મધ્યાહન ભોજન યોજનાના હેતુઓ જણાવો.
- (૩) શાળા પ્રવેશોત્સવ કાર્યક્રમમાં શિક્ષકની ભૂમિકા જણાવો.
- (બ) નીચેના બેમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો : ૬
- (૧) સર્વ શિક્ષા અભિયાનનું મહત્ત્વ જણાવો.
- (૨) કન્યા કેળવણી એટલે શું? કન્યા કેળવણીની સમસ્યાઓ દૂર કરવા કયા પગલાં લેવા જોઈએ?
- ૫ નીચેના દસમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના જવાબ આપો : ૧૪
- (૧) મૂલ્યની કોઈ એક વ્યાખ્યા જણાવો
- (૨) કેળવણી દ્વિધ્રુવી પ્રક્રિયા છે. સમજાવો.
- (૩) રાષ્ટ્રીય એક્તાના વિકાસ માટેની બે સહ અભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
- (૪) ભારતીય નાગરિકની બે ફરજો જણાવો.
- (૫) લોકશાહીની વ્યાખ્યા જણાવો.
- (૬) નૈતિક મૂલ્યનો અર્થ જણાવો.
- (૭) અનુસૂચિત જનજાતિનો અર્થ આપો.
- (૮) વિદ્યાલક્ષ્મી બોન્ડ શું છે?

- (૯) ગુણોત્સવ કાર્યક્રમની શરૂઆત કયા વર્ષે થઈ?
- (૧૦) સહુ પ્રથમ મધ્યાહન ભોજન રોજનાની સ્કીમ કયા રાજ્યે શરૂ કરી?

ENGLISH VERSION

- 1 (a) Answer any two question from following questions : 8
 (i) Make clear the concept of modern education.
 (ii) State religion related problems and solutions of contemporary Indian Society.
 (iii) Make clear the narrow meaning of education.
- (b) Answer any one question out of two : 6
 (i) Give the meaning of national integration. Explain the obstacles of national integration.
 (ii) State the definition of education and write the importance of education.
- 2 (a) Answer any two question out of three : 8
 (i) Explain basic rights of Indian Citizen.
 (ii) State the importance of education of democratic values.
 (iii) State the importance of preamble of Indian Constitution.
- (b) Answer any one question out of two : 6
 (i) Explain the concept of value. Write co-curricular activities for value education.
 (ii) Make clear the role of teacher in reference to awareness about rights and duties in students.
- 3 (a) Answer any two question out of three : 8
 (i) State recommendations of Rammurthi Committee about teacher's profession.
 (ii) State educational problems of scheduled tribe people.
 (iii) Explain the three language formula given by Kothari-Commission.
- (b) Answer any one question out of two : 6
 (i) Explain internship training scheme of Rammurthy Committee.
 (ii) Give the meaning of deprived; and state their economic problems.
- 4 (a) Answer any two question out of three : 8
 (i) State the objectives of BISAG.
 (ii) State the objectives of Mid-day Meal Scheme.
 (iii) State the role of teacher in Shala-Praveshotsav Programme.
- (b) Answer any one question out of two : 6
 (i) State the importance of 'Sarva-Shiksha Abhiyan'.
 (ii) What is Kanya-Kelavani? Which steps to be taken to solve the problems of Kanya Kelavani?
- 5 Answer any seven questions out of ten : 14
 (i) Write any one definition of value.
 (ii) 'Education is bi-polar process'. Explain.
 (iii) State any two co-curricular activities for the development of national integration.
 (iv) Write any two duties of Indian Citizen
 (v) State the definition of democracy.
 (vi) Give the meaning of moral value.
 (vii) Give the meaning of scheduled tribe.
 (viii) What is Vidyalaxmi-Bond?
 (ix) From which year Gunotsav programme was started?
 (x) Which state make start Mid-day meal scheme very first?